

КІЛЬКІСТЬ
речовини.
Моль - одиниця
кількості
речовини.
Число Авогадро

Майже все, що оточує людину, можна описати кількісними характеристиками

порахувати

1 200

тістечок

для всіх

учнів

школи?

Купуючи борошно, ми кажемо продавцеві, скільки грамів нам відважити

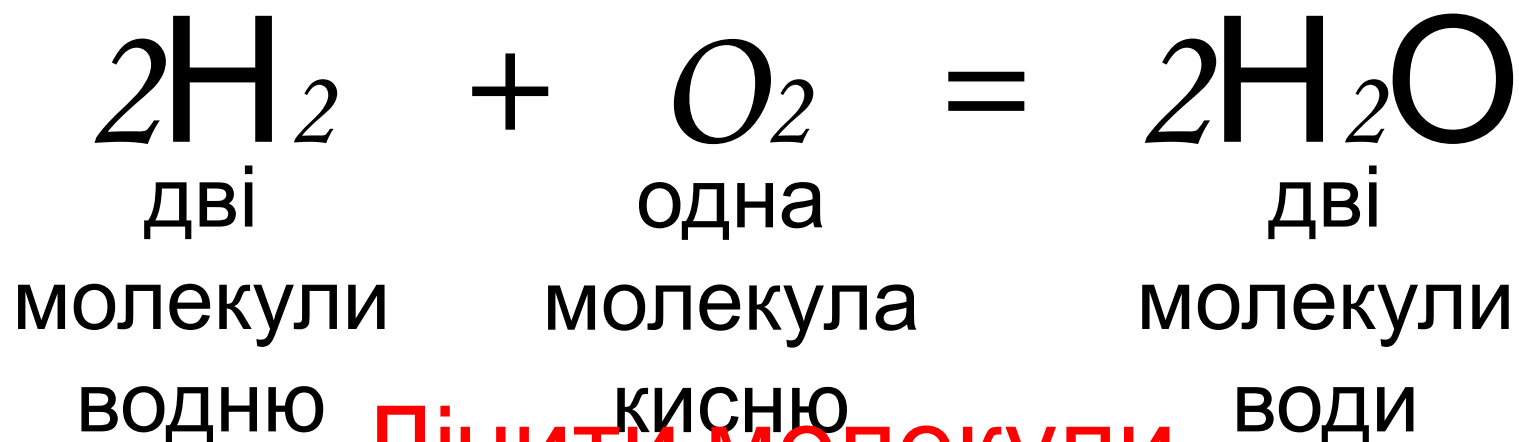
Коли ми витрачаємо воду, ми вираховуємо, скільки літрів її витекло з крану

Майже все, що оточує людину, можна описати кількісними характеристиками

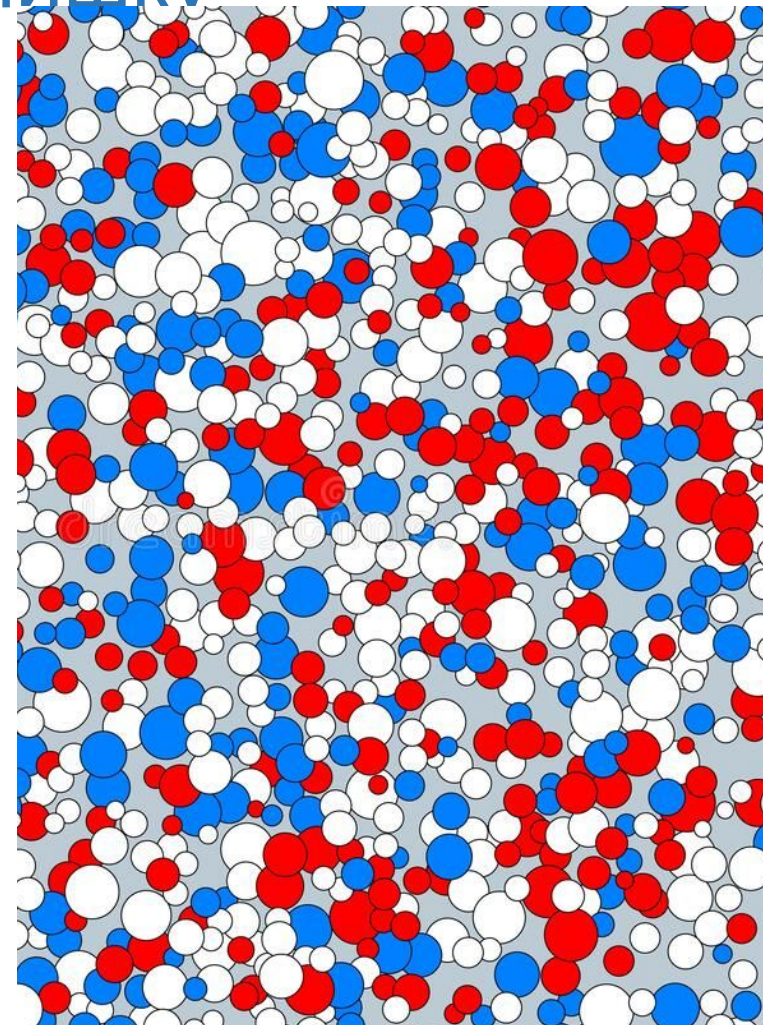
Потрібно знати,
скільки тістечок у
коробці
і полічити коробки

При проведенні хімічних реакцій хімікам важливо знати співвідношення реагуючих речовин із тим, щоб при проходженні реакції речовини повністю прореагували і жодної не залишилось у залишку

Лічити молекули
незручно,
і у хімії речовини
рахують порціями,
або кількістю речовини

КІЛЬКІСТЬ РЕЧОВИНИ

показує, скільки найменших частинок (атомів, молекул, йонів) даної речовини міститься у тому чи іншому зразку

Одиниця вимірювання кількості речовини

Слово «моль» походить від латинського «*moles*», що означає «кількість, безліч»

Кількість речовини позначається латинською n (ен) або грецькою ν (ню)

Скільки
структурних
частинок
містить

один моль
речовини?

1 моль речовини містить $6,02 \cdot 10^{23}$ структурних частинок (атомів, молекул чи йонів).

Ця величина називається «сталюю Авогадро», позначається N_A і виражається в **моль⁻¹**

Амедео
Авогадро

Число Авогадро – дуже

Якби всю поверхню Землі
вкрити рівномірним шаром
купюр,
то утворився б шар

Проте молекули
є дуже малими.
І якщо ми візьмемо
стільки молекул
води,
то наповнимо ними
лише п'яту частину
склянки

Чому
саме таке число
обране для
визначення
МОЛЯ?

1 моль – це кількість речовини, що містить стільки ж структурних частинок, скільки міститься атомів у 12 г вуглецю

1 моль води містить $6,02 \cdot 10^{23}$ молекул

1 моль сірки містить $6,02 \cdot 10^{23}$ атомів

1 моль кухонної солі містить $6,02 \cdot 10^{23}$ йонів Натрію і стільки ж йонів Хлору

Чи буде
однаково
виглядати
1 моль різних
речовин?

Різні речовини кількістю речовини

1 моль

Маса і об'єм 1 моль різних речовин відрізняються. Однаковим лише є число структурних частинок - $6,02 \cdot 10^{23}$

$\cdot 10^{23}$

2 МОЛЬ ВОДНЮ

1 МОЛЬ КИСНЮ

2 МОЛЬ

4 МОЛЬ ВОДНЮ

2 МОЛЬ
КИСНЮ

4 МОЛЬ ВОДИ

Знання кількості речовини
дає змогу врахувати
число частинок у тій чи іншій її порції
або брати речовини для реакції
у певних співвідношеннях

Розглянемо приклади задач

Формули, що їх будемо
використовувати,
слід запам'ятати!

$$\mathcal{N} = \nu \cdot \mathcal{N}_A$$

де $\mathcal{N}$ – загальне число
частинок,
 ν – кількість речовини,
 $\mathcal{N}_A$ – число Авогадро

$$\nu = \frac{\mathcal{N}}{\mathcal{N}_A}$$

Задача 1. Скільки атомів Фосфору міститься у зразку червоного фосфору кількістю речовини 0,5 моль?

Дано: $\nu(\text{P}) = 0,5$

моль

Знайти: $\mathcal{N}(\text{P})$ -

?

Розв'

1. Запишемо формулу зв'язання для знаходження загального числа структурних частинок речовини:

$$\mathcal{N} = \nu \cdot \mathcal{N}_A,$$

$$\mathcal{N}_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1}$$

2. Обчислимо число атомів Фосфору:

$$\mathcal{N}(\text{P}) = 0,5 \text{ моль} \cdot 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1} = 3,01 \cdot 10^{23}$$

Відповідь: у зразку фосфору кількістю речовини 0,5 моль міститься $3,01 \cdot 10^{23}$ атомів

Задача 2. У кімнаті міститься $2,76 \cdot 10^{26}$ молекул кисню. Визначте кількість речовини кисню у кімнаті.

Дано: $\mathcal{N}(\text{O}_2) = 2,76 \cdot 10^{26}$
Знайти: $\nu(\text{O}_2)$ -
?

Розв'

1. Запишемо формулу для знаходження кількості речовини:

$$\nu = \frac{\mathcal{N}}{\mathcal{N}_A}$$

$$\mathcal{N}_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1}$$

2. Обчислимо кількість речовини кисню:

$$\nu(\text{O}_2) = \frac{2,76}{6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1}} = 459 \text{ моль}$$

Відповідь: кількість речовини кисню 459 моль.

Задача 3. Визначте число атомів Оксигену і Гідрогену, що містяться у 5 моль води.

Розв'

Дано: $\nu(\text{H}_2\text{O}) = 5$

моль

Знайти: $\mathcal{N}(\text{O}) -$

?

$\mathcal{N}(\text{H}) - ?$

1. Запишемо формулу для знаходження загального числа структурних частинок речовини: $\mathcal{N} = \nu \cdot \mathcal{N}_A$,

$$\mathcal{N}_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1}$$

2. В одній молекулі води міститься один атом Оксигену і два атоми Гідрогену. Отже, в 5 молях води - в 5 разів більше атомів: 5 моль атомів O і 10 моль атомів H.

Обчислимо число атомів Оксигену:

$$\mathcal{N}(\text{O}) = 5 \text{ моль} \cdot 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1} = 30,1 \cdot 10^{23} = 3,01 \cdot 10^{24}$$

Обчислимо число атомів Гідрогену:

$$\mathcal{N}(\text{H}) = 10 \text{ моль} \cdot 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1} = 60,2 \cdot 10^{23} = 6,02 \cdot 10^{24}$$

Задача 4. Скільки атомів Сульфуру містить 2 моль сірки?

Дано: $\nu(S) = 2$ моль

Знайти: $\mathcal{N}(S)$ -
?

Розв'

1. Запишемо формулу для знаходження загального числа структурних частинок речовини:

$$\mathcal{N} = \nu \cdot \mathcal{N}_A,$$

$$\mathcal{N}_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1}$$

2. Обчислимо число атомів Сульфуру:

$$\mathcal{N} = 2 \text{ моль} \cdot 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1} = 12,04 \cdot 10^{23} = 1,204 \cdot 10^{24}$$

Відповідь: у 2 моль сірки міститься $1,204 \cdot 10^{24}$ атомів Сульфуру.

Задача 5. Скільки молекул містить порція води кількістю речовини 3 моль?

Дано: $\nu(\text{H}_2\text{O}) = 3$ моль

Знайти: $\mathcal{N}(\text{H}_2\text{O})$ -
?

Розв'

1. Запишемо формулу для знаходження загального числа структурних частинок речовини:

$$\mathcal{N} = \nu \cdot \mathcal{N}_A,$$

$$\mathcal{N}_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1}$$

2. Обчислимо число молекул води:

$$\mathcal{N} = 3 \text{ моль} \cdot 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1} = 18,06 \cdot 10^{23} = 1,806 \cdot 10^{24}$$

Відповідь: у воді кількістю речовини 3 моль міститься $1,806 \cdot 10^{24}$ молекул.

Задача 6. Скільки атомів Р і О і молекул міститься у фосфор(V) оксиді P_2O_5 кількістю речовини 0,25 моль?

Розв'

Дано: $\nu(P_2O_5) = 0,25$
моль

Знайти: $\mathcal{N}(P)$ -

?

$\mathcal{N}(O)$ - ?

1. Запишемо формулу для знаходження загального числа структурних частинок речовини: $\mathcal{N} = \nu \cdot \mathcal{N}_A$,

$$\mathcal{N}_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1}$$

$$2. \mathcal{N}(P_2O_5) = 0,25 \text{ моль} \cdot 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1} = 1,505 \cdot 10^{23}$$

2. В одній формульній одиниці P_2O_5 міститься два атоми Фосфору і п'ять атомів Оксигену. Отже, в 0,25 молях води міститься:

$$2 \cdot 0,25 = 0,5 \text{ моль атомів Р і } 5 \cdot 0,25 = 1,25 \text{ моль атомів О.}$$

$$\mathcal{N}(P) = 0,5 \text{ моль} \cdot 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1} = 3,01 \cdot 10^{23}$$

$$\mathcal{N}(O) = 1,25 \text{ моль} \cdot 6,02 \cdot 10^{23} \text{ моль}^{-1} = 7,525 \cdot 10^{23}$$

Відповідь: число молекул $1,505 \cdot 10^{23}$, число атомів Фосфору $3,01 \cdot 10^{23}$, число атомів Оксигену $7,525 \cdot$

Підведемо підсумки!

1. Кількість речовини – це фізична величина, яка показує, скільки найменших частинок (атомів, молекул, йонів) даної речовини міститься у тому чи іншому зразку речовини.
2. Моль – це одиниця кількості речовини, позначається ν (ню).
3. 1 моль речовини містить $6,02 \cdot 10^{23}$ частинок – це число Авогадро.
4. Якщо відома кількість речовини, то число частинок у ній ми будемо вираховувати за формулою:

$$\mathcal{N} = \nu \cdot \mathcal{N}_A,$$

де $\mathcal{N}$ – загальне число частинок, ν – кількість речовини і $\mathcal{N}_A$ – число Авогадро.

Чи маєте
запитання?